

Bartolomej

Číslo 6

ROČNÍK II.

JÚN 1994

V ČÍSLE:

- ☐ ROZHOVOR S P. ALOJZOM ORLICKÝM
- ☐ DEJINY PIARISTICKÉHO KOSTOLA III
- ☐ ANKETA
- ☐ BÁSNE

Z histórie piaristického kláštora

Prievidza v minulosti zohrala významnú úlohu napríklad v oblasti vzdelanosti a školstva. Mala na tom nemalú zásluhu rázna a výbojná žena, vdova po uhorskom palatínovi Pavlovi Palfym - grófká Františka Khuenová de Balassy. Bola to ona, ktorá v roku 1666 nadviazala kontakt s piaristami. Cieľom tejto novovzniknutej katolíckej rehole bolo školstvo, čo vyplýva už z jej pomenovania. Rehoľu založil v Ríme v roku 1617 španielsky kňaz sv. Jozef Kalazanský od Matky Božej. Pápež Gregor XV. ju povýšil r.1621 na Rád so slávnostnými sľubmi a tak... založením rehoľného spoločenstva kňazov - učiteľov, zabezpečil sv. Jozef Kalazanský stálosť všeobecnej bezplatnej školy pre chudobných chlapcov. Inštitút a jeho školy sa rýchlo rozšírili po celom Taliansku a už v roku 1631 vznikol aj prvý rehoľný dom za jeho hranicami - v Mikulove na Morave. Na územie Slovenska prišli prví piaristi v roku 1642. Takže keď sa grófká Khuenová de Balassy obrátila na poľského provinciála Opatowského s ponukou založiť rehoľný dom v Prievidzi, s radosťou súhlasil. V Uhorsku sa tak stal prvým domovom piaristov a podpísaním fundáčnej listiny

17.februára 1666 bol položený základný kameň veľkej školskej slávy mesta. V listine sa zdôvodňuje pozvanie piaristov, aby vychovávali mládež v zbožnosti, v bázni Božej a dobrých mravoch, aby ju vyučovali vo vedách a literatúre od abecedy až po rétoriku, vycvičili ju v krasopise, počítaní a podľa potreby aj v hudbe. Hlavným kritériom výberu rehoľníkov bola znalosť slovenčiny. Časom viedli piaristi na Slovensku 11 gymnázií, jednu školu vyššieho typu a jeden sirotinec. Vráťme sa však do Prievidze. Piaristi tu prinášali do života najmodernejší spôsob výučby a výchovy. Ich moderné metódy boli zjavné už na charaktere školských budov, ktoré boli v porovnaní s vtedajšími zvyklosťami veľké, priestrané a jasné. Strednú školu s plnou učebnou osnovou nemali ani oveľa väčšie mestá, ako bola Prievidza. Odtiaľto sa p renášalo sememo kultúry do celej Hornej Nitry a v prvých desaťročiach aj do vzdialených krajov nitrianskej a neskôr aj zvolenskej župy, kde hlavne Brezno za mnohé ďakuje Prievidzi.

Pokračovanie v budúcom čísle

FARSKÁ KRONIKA

Od 20.4. do 19.5. boli vo farnosti pokrstení:

Peter Pařízek, Ivan Ďurian, Romana Poláková, Ján Golier, Štefan Bobok, Eduard Tupý, Peter Matúš, Michaela Frančiaková, Darina Zelenáková, Petra Sabová, Štefan Bielik, Romana Mušáková, Matej Kipikaša, Adrián Horváth, Patricia Martinková, Ján Darmovzal, Sidónia Šándorová.

Od 20.4. do 19.5. prijali sviatosť manželstva:

Martin Židek a Miriam r.Kalfasová, Peter Drozd a Slávka r.Dobrotková, Ján Golier a Gabriela r.Rybanská, Ivan Belák a Anna r.Kováčová, Jozef Döme a Henrieta r.Lučeničová, Jozef Döme a Anna r.Drozdová, Roman Šarközy a Rozália r.Balážová, Marek Varholák a Martina r.Dvorská.

Spomienky na zosnulých k prvému výročiu smrti - Jún 1993:

Augusta Ďurjaková, Jozef Pastierik, Katarína Michalovičová, Imrich Čizmadia, Helena Briatková, Emília Letavayová, Zuzana Straková, Andrej Hricko, Jolana Beláková, Ján Masár, Paulína Petrášová, Božena Kajanovičová, Ján Bálint, Valent Fábry, Alexander Schut, Iveta Poliaková, Alica Čomorová.

Odpočimutie večné daj im, Pane...

Svätý Bartolomej

*Svätý Bartolomej apoštol,
chráň prievádzku farnosť,
časopis i náš kostol.*

*Evanjelium svätého Jána
nám hovorí,
že Bartolomej pochádza
z mesta Kány v Galilei.
Kázaním a skutkami
zaujal ho Ježiš,
pridal sa k priateľovi
apoštolovi Filipovi,
rozhodnutý nieť
v mene Krista kríž.
Na Strednom východe
hlásal slovo Božie,
od Malej Ázie
cez Kaspické more
viedol misie,
s Evanجليom svätého Matúša
až do pohanskej Indie.
Svätému Bartolomejovi
priniesla blaženosť nebeskú,
krutá mučenícka smrť
v ďalekom Arménsku.*

*Svätý Bartolomej apoštol,
chráň prievádzku farnosť,
časopis i náš kostol.*

Marián F. Longin

Daruj mi slzu

*Daruj mi slzu
zabalenú v pavúčine žiaľu.
Precedený, skvapalnený smútok
s perleťovou pretvárkou,
kvapku slanej vody.
Vylisujem si ju
a uložíť do herbára spomienok.*

*Môžeš mi napísať list
holubím pierkom namáčaných v slzách.
Desiatky uplakaných písmen
nastúpených v rade,
čakajúcich na prídel atramentu.*

*Nie, neprečítam si ich.
Nechám ich navždy
hlboko v útrobach papiera.
Ktovie, čo chceli povedať.*

*A slzy sa plazia po lícach.
Slimáky zanechávajúce za sebou stopu,
dráhu pre užialený vláčik
s mokrým nákladom.
Kým príde do cieľa,
daruj mi slzu.*

K. Sýkorová

PRÍBEH

O mieste, kde sa zem dotýka neba

Stará legenda rozpráva, že dvaja mnísi v istom kláštore vyčítali z kníh, že na konci sveta je také miesto, kde sa zem dotýka neba. Rozhodli sa, že pôjdu hľadať toto miesto. Sľúbili si, že sa nevrátia, dokiaľ nenájdu to tajomné zákutie zeme.

Prevandrovali kus zeme, prežili neopísateľné dobrodružstvá, natrpeli sa nedostatku, mnohých vecí sa museli zrieknuť, nie jedno pokušenie odvrátiť. Ale vedeli jedno: nemôžu sa vrátiť, lebo tam na konci cesty čaká na nich Pán Boh. Postačí len zaklopať a vojsť, tak to bolo napísané v starých knihách.

Nakoniec, po mnohých rokoch, podvečer našli - zdalo sa - to, čo tak dlho hľadali: dvere do neba, bráničku k Pánu Bohu. Zaklopali. Strach sa im tlačil do hrdiel. Jemne stačili kľučku a s tlúčim srdcom vošli dnu. Onemeli. Stáli vo svojom kláštore, vo svojej izbe. Vtedy pochopili, že miesto, kde sa zem dotýka neba, sa nachádza tu na zemi, na tom mieste, kde nás PÁN BOH postavil.

(Z knihy O kázni a dáždňikoch)

Ja verím ...

Pri narodení môjho synčeka som mala veľkú radosť. Po chvíli úľavy a šastia, lekári ma postavili pred hotovú realitu. Vaše dieťa bude celý život postihnuté. Poškodené telesne aj duševne. Nešťastie, plač, zúfalstvo. Pýtala som sa: Ach Bože, prečo? Tak veľmi som sa tešila na svoje dieťa. Nasleduje kalvária od lekára k lekárovi, od mastičkára k zelinkárovi. Začínala som zháňať tzv. medikamety. V tejto nádeji som žila viac rokov. Nakoniec prišlo sklamanie. Zisťujem, že všetko liečenie bolo zbytočné, zdravotný stav dieťaťa sa nezlepšuje. Sklamanie, bolesť, rezignácia.

Mnoho noci sme preplakali, synček od bolesti, a ja z beznádeje. Aby život bol ešte ťažší, opustil nás otec a manžel. Vybral si ľahšiu cestu. Mnohé veci, ktoré nám spríjemňovali život okolo nás doma, v jeden deň nám zostal holý byt. Aj obľúbené kukučky boli preč.

Moje chlapčiatko sa neustále pýtalo: Mamička, kde sú kukučky? Z týchto hodín sa vedel neskonečne tešiť. A možno dneska sú zapadnuté prachom, alebo hodené niekde v kúte. Ale nezúfala som, hoci byť bez práce a peňazí, starať sa o choré dieťa vyžaduje nadľudskú silu. V jeden deň, v stave veľkého zúfalstva, moje kroky viedli do blízkeho kostolíka. Sedela som v lavici a viedla som akýsi pomyslený rozhovor s Matkou Božou. Prosila som ju: "Pomôž mi Mamička, veď aj ty si matkou, neopušť ma, ukáž mi, ako ďalej."

Viem, že som plakala. Po dlhej chvíli po východe z kostola som cítila úľavu a pokoj. Každý deň sa modlím aj za synčeka k Matke Božej a som jej z celého srdca vďačná, že mi pomohla.

Za veľa vďačím aj Charite, ktorej som členkou. Spolu so synčekom chodíme na charitné služby, naštevujeme jednu babičku a pokiaľ jej ja poupratujem, alebo donesiem nákupy, je krásny pohľad ako sa oni dvaja zabávajú a rozprávajú.

Viem, že existuje ešte väčšie trápenie, ako mám ja. Verím v dobro ľudí. Synčeka každý deň vodím do ústavu, kde ho majú radi, je medzi svojimi, cvičia s ním, učia sa, robí viditeľné pokroky. A stretli sme na našich potulkách mestom aj iných dobrých ľudí, ktorí mu raz darovali zmrzlinu, raz nanuk, prihovorili sa nám, pomohli s vozíkom a veľmi veľa ľudí ho s láskou pohladí, pretože jeho pohľad je taký krásny a milý, že málokto odolá jeho šarmu.

I keď je ešte malý, má toľko duševnej sily, že dokáže bojovať proti nepríznivému osudu. Občas sa s ním radím, on dokáže aj poradiť, už len tou vetou: "Mamička neboj sa!"

Ja a môj synček máme život so všetkými bojmi, ťažkosťami a problémami, ktoré nám neunikajú. No zároveň je to aj život, čo mi naplňa srdce a dušu radosťou a šťastím. Je to veru ťažký život, keď jediná možnosť pohybu dáva invalidný vozík ...

M.F.

* * * Z FARNOSTI * * *

V dňoch 3. a 4.mája 1994 vrámci putovania Slovenskom navštívila našu farnosť socha fatimskej Panny Márie. Veriaci mali možnosť v jej prítomnosti pobudnúť 24 hodín. Na záver, pri slávnostnej sv.omši, otec biskup v homílii vysvetlil zmysel posolstiev z

Fatimy, ktoré Panna Mária vyjaviла trom deťom v roku 1917 a povzbudil k pokániu, úcte k Eucharistii, rozjímaniu, modlitbe ruženca a obetám za lepší svet.

-jd-

Dnes s pátrom Alojzom Orlickým - piaristom

1. Mohli by ste nám povedať niečo o sebe? (Odkiaľ pochádzate, kde ste prežili svoju mladosť, kde ste študovali, aké máte záľuby, aké jedlo máte najradšej?)

Pochádzam z rovinatého kraja od Trnavy, z Cífera. Tu som prežil detstvo. Prevažnú časť som prežil v Bratislave. V tom meste som vstúpil do sveta ako učeň. Po vyučení som pokračoval na Strojníckej priemyslovke, neskôr na Strojníckej fakulte SVŠT. Súčasne som začal študovať teológiu. Samozrejme tajne, pretože to bola jediná možnosť. Absolventi odborných škôl nemali vtedy prístup k riadnemu štúdiu na Bohosloveckej fakulte. Štúdiu teológie som sa chcel venovať naplno, preto som odišiel zo Sroj. fakulty. Minulý rok som ukončil štúdium na Pedagogickej fakulte v Nitre. Mojou veľkou láskou sú hory a knihy. Vždy si nájdem čas na prechádzku do prírody. Tých obľúbených jedál je viac. Samozrejme najlepšie varí moja mama.

2. Kde ste pôsobili pred Vaším príchodom do Prievidze?

Najdlhšie v Bratislave, popri práci technologa 10 rokov. Po nežnej revolúcii som nastúpil do oficiálnej pastorácie. Krátko som pôsobil v Dvorníkoch, 2 roky v Dolnom Dubovom, rok v Trenčíne a teraz skoro rok v Prievidzi.

3. V ktorom roku ste boli vysvätený za kňaza a kedy ste sa dostali k rehoľníkom? Prečo práve k piaristom?

Sviatosť kňazstva som prijal v Magdeburgu (v bývalej NDR) 20.8.1980. Do rehole som vstúpil 27.12.1973. Prečo práve k piaristom? To je Božie prekvapenie. O piaristoch som nemal žiadne informácie. Obdivoval som saleziánov a najmä jezuitov. Za to, že ma Pán povolal k piaristom, vďačím spoločenstvu, ktoré ma zoznámilo s mladým piaristom. Zdvôveril som sa mu, že túžim stať sa kňazom a pracovať s mládežou a že za týmto účelom chcem emigrovať, pretože to nešlo. On mi poradil, že táto možnosť je aj na Slovensku a zoznámil ma s pátrom provincionálom piaristov.

4. Vieme o Vás, že pracujete s mládežou. Akým spôsobom chcete priblížiť Krista mladým?

Nepoznám lepší spôsob ako osobné svedectvo. Skrze osobné svedectvo ukázať prítlačivosť Evanjelia. To podstatné je láska k mladým.

5. Akoby sme podľa Vás my - mladí mohli prispieť k šíreniu Evanjelia medzi našimi rovesníkmi?

Viac sa otvoriť, byť tvorivejší a húževnatejší. Nebáť sa pozvať aj neveriacich medzi seba. Vaši rovesníci by mali vidieť a cítiť, čo vám viera dáva - radosť, srdečnosť, odvahu, úprimnosť a ochotu pomôcť. Dôkazom pre nich, že to beriete vážne, je aj náštava hodín náboženskej výchovy. Na takýto apoštolát je potrebné aj zázemie - spoločenstvo. Budúcnosť Cirkvi je práve v týchto malých spoločenstvách, ktoré majú byť kvasom tak ako v prvotnej Cirkvi. Úspešný apoštolát nie je možný bez vnútornej modlitby a lásky k Eucharistii, ktorá má byť stredom kresťanského života.

6. Máte nejaký zaujímavý zážitok s ktorým sa chcete podeliť s čitateľmi nášho časopisu?

Je ich veľa, ale tie najkrajšie sú z detstva. Prv sme bývali u starých rodičov. Ešte dnes si živo pamätám obraz spoločnej modlitby. Všetci na kolenách - ticho, sústredene. A to nás spájalo. Tu asi pramenia aj začiatky môjho obrátenia a povolania.

Pripravila: J.Vanková

ANKETA

Milí čitatelia,

nejaký ten čas existencie časopisu Bartolomej ubehol, a my sme sa rozhodli vypísať anketu, aby sme zistili, akú má časopis medzi vami obľubu. Pozorne si prečítajte nasledujúce otázky a zakrúžkovaním príslušnej odpovede dajte najavo svoju mienku o časopise. Po vyplnení anketu vystrihnite, alebo čitateľne odpíšte na papier (v prípade, že si nechcete rozstrihať časopis) a do 18.júna 1994 ju odošlite na adresu:

**Redakcia BARTOLOMEJ, Rím.kat.farský úrad,
Mariánska 4, Prievidza, 971 01**

Troch účastníkov vyžrebujeme a odmeníme nákupom v hodnote 100 Sk v predajni SSV Prievidza.

Pozn.: Ak ste sa rozhodli anketu prepísať na papier, nezabudnite nalepiť kupón !!!

✂ -----

I.

1. Ako získavate Bartolomej?

- a, predplácam si ho
- b, kupujem si ho v _____ kostole
- c, požičiavam si ho

2. Ako často čítate mesačník?

- a, pravidelne
- b, raz za štvrt'rok
- c, nepravidelne

3. Odkedy čítavate Bartolomej?

- a, od začiatku - t.j.august 1993
- b, asi pol roka
- c, len niekoľko mesiacov

II

1. Vyhovuje vám doterajší formát?

- a, áno
- b, nie, mal by byť menší

2. Ako často by mal Bartolomej vychádzať?

- a, mesačne
- b, dvoj týždenne
- c, dvojmesačne

3. Cena časopisu je:

- a, prijateľná
- b, časopis je drahý

III.

1. Aký je váš názor na titl.stranu časopisu?

- a, mala by byť s úvodníkom
- b, bez úvodníka - obrázok kostola

2. Napíšte, prosím, čo sa vám na časopise nepáči:

.....

.....

3. Čo by ste si radi v Bartolomeji prečítali?

.....

.....

.....

IV.

1. Ktoré rubriky čítavate vždy? (Vypísať)

.....

.....

2. Ktoré rubriky čítavate niekedy? (Vypísať)

.....

.....

3. Ktoré rubriky nečítavate? (Vypísať)

.....

.....

Meno, priezvisko a vek:

Adresa:

KUPÓN

anketa

Defom

Milí kamaráti,

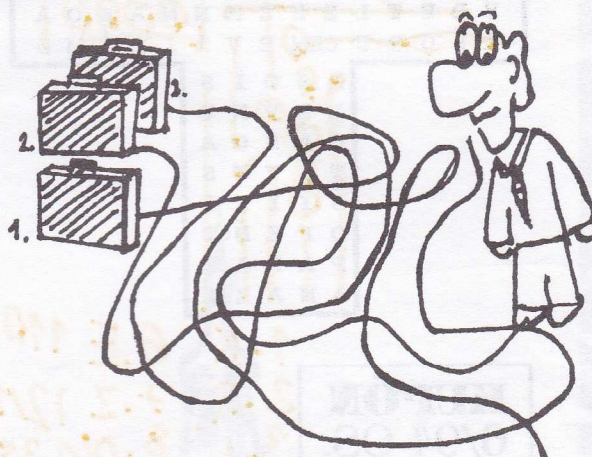
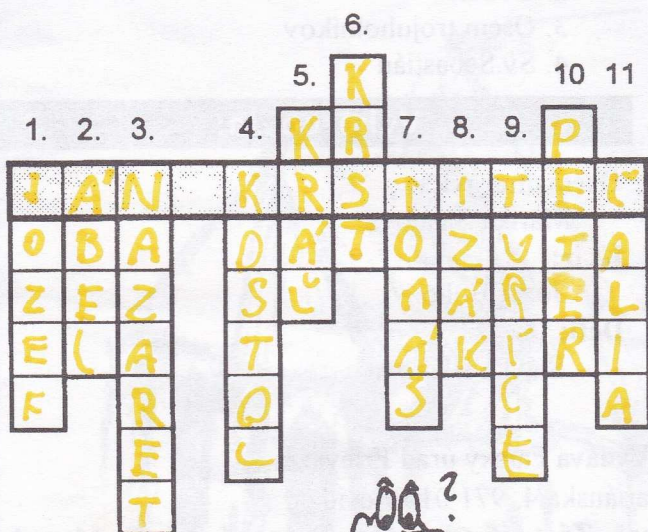
ani ste sa nenazdali a som tu opäť. Čo som si dnes pre vás pripravil? Okrem úloh aj rekordy z ríše zvierat. Samozrejme, ak sa vám podarí úlohy vyriešiť. Čo najskôr mi pošlite odpovede. Čakám do 10 dní. Nezabudnite uviesť vek a adresu.

AKO KOMU CHUTÍ?

Slon: Vo voľnej prírode zožerie až 240 kg zelene denne. **Hroch,** ktorý jedáva približne to, čo slon, sa uspokojí s 50 kg potravín za deň. Ďalší nenásytík je **netopier**. Ročne zožerie 300 krát viac hmyzu, ako sám váži. No najväčšmi chutí **pavúkovi** - na raňajky zje tri razy toľko, koľko váži. Na obed je to 5 krát toľko a na večeru zje dávku, ktorá prevyšuje jeho hmotnosť 17(!) krát.

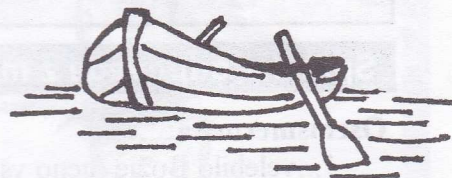
2.úloha:

Jeden muž šiel na trh. V ruke niesol kôš šalátu. Spolu s ním šli aj koza a pes. Takto sa dostali až k rieke. Ale čo nevidí? Most odniesla povodeň. Bol tam iba malý čln. Ten odvezie len muža s košom šalátu, alebo muža a kozu, alebo muža a psa. Nechať zvieratá samé je nebezpečné, lebo pes kozu môže uhryznúť. A keď ostane na brehu koza a šalát, koza ho môže zožrať. Ako sa dostane spolu so zvieratami cez rieku?

1.úloha:

(K obrázku hore) Rozhodol som sa cestovať k príbuzným, ale stala sa mi malá neprijemnosť. Kým som si čítal cestovný poriadok, niekto si k môjmu kufru položil svoje dva. Ktorý z troch kufrí je môj?

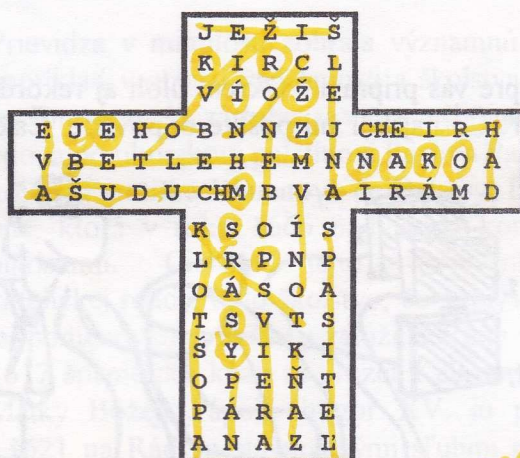
3.úloha:

TAJNIČKA

1. Pestún Pána Ježiša sa volal...
2. Kainov brat.
3. Mesto, kde vyrastal Pán Ježiš
4. Boží dom.
5. Nosí na hlave korunu a v ruke žezlo.
6. Prvá sviatosť sa volá...
7. Neveriaci apoštol.
8. Abrahámov syn.
9. Zoslanie Ducha Svätého.
10. Prvým pápežom bol...
11. Kvet symbolizujúci čistotu.

Váš Dr. Uško

Redakčne pripravila J. Vanková

KUPÓN
6/94-OS.

KUPÓN
kvíz č.6

1.K 6.E 110165
2.R 7.Z 121144
3.1 8.N 135
4.2 9.A 140
5.10.K 15A

Osemsmerovka

Vyškrtajte tieto slová:

Ježiš, život, Boh, had, Pán, Betlehem, Eva, anjel, nebo, noc, duša, duch, apoštol, Spasiteľ, víno, Mária, viera, kňaz, hriech, krst.

KRÍŽ JEZNAKOM Mária Belanová

SPASÍ!

17 - písmenová tajničku nám pošlite do redakcie.
Termín - 16.6.1994.

OSPRAVEDLNENIE: Redakcia Bartolomej sa týmto ospravedľňuje za čiastočne nesprávne vytlačenie osemsmerovky v časopise "Bartolomej" 5/1994. No i napriek tomu sa niektorým z vás úspešne podarilo ju vyriešiť.

-red-

KVÍZ

1. Kde zomreli apoštoli Peter a Pavol?
2. Ako sa volal apoštol Pavol pred obrátením?
3. Ako sa volali rodičia Jána Krstiteľa?
4. Napíšte názvy aspoň 3 apoštolských listov sv.Pavla!

Odpovede pošlite do 10 dní na adresu redakcie, alebo odovzdajte v sakristii farského kostola.

VÝHRY Z ČÍSLA 5

Správne odpovede z minulého čísla:

Osemsmerovka:

"...velebilo Božie meno všade na zemi."

Kvíz:

1. Krstom sa človek stáva dieťaťom Božím a členom Kristovej Cirkvi.
2. Krstí sa: (Meno), ja ťa krstím v mene Otca, i Syna, i Ducha Svätého
3. 50 dní
4. ľubovoľná odpoveď

Deti:

1. Podobenstvo o ryb.sieti, hospodárovi a robotníkoch vo vinici
2. Ovocie
3. Osem trojuholníkov
4. Sv.Šebastián

Výhercovia:

Osemsmerovka:

Marika Salajová

Kvíz:

Jozef Bullo

Deti:

Slávka Blahová

Bartolomej - časopis prievidskej farnosti. Vydáva Farský úrad Prievidza.

✉ **Adresa redakcie:** Bartolomej, Farský úrad, Mariánska 4, 971 01 Prievidza.

☎ Tel.0862/228 01. **Šéfredaktor** Pavel Michalovič. **Zást.šéfredaktora:** Bohumil Svítok, Marcel Puvák. **Ročník II. Číslo 6, zv.12/8. Cena 3 Sk.** Tlačí: Ofsetka. Časopis nerozširuje PNS. Do tlače zadané 1.júna 1994. Číslo vyšlo dňa 5.júna 1994. Bartolomej 7/1994 vyjde 3.júla 1994. Tlač registrovaná Okresným úradom v Prievidzi pod číslom MT 1/1994.

Nevyžiadané rukopisy redakcia nevracia.